

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดพัฒนาคนในชาติให้มีความรู้และทักษะพื้นฐาน ให้สูงขึ้นเพื่อสามารถจะร่วมมือกันพัฒนาบ้านเมือง และแข่งขันในประชาคมโลกได้อย่างเหมาะสม ทัดเทียมและยั่งยืน ในขณะเดียวกันก็ยังสามารถบูรณาการวิถีชีวิตไทยให้อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงนั้นได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข ซึ่งบทบาทสำคัญในส่วนนี้ ถือเป็นบทบาทหน้าที่ของการศึกษาที่จะต้องให้การศึกษามอบรมคนในชาติให้มีเจตคติ พฤติกรรม มีความรู้ ทักษะที่เหมาะสมรู้เท่าทัน สามารถช่วยตนเองรวมทั้งสังคมและประเทศชาติได้(คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 19) เป้าหมายของการศึกษาก็คือต้องการให้คนเป็นคนดี เป็นคนสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม นั่นคือ มีความรู้คู่คุณธรรม (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2543 : 1-2) การพัฒนาคนเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันดำเนินการและกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาระดับปฐมวัยควรให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง ดังปรากฏในมาตรา 18 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่เรียกชื่ออย่างอื่นและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 12)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษ เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 31) ดังนั้นการจัดการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จึงเป็นการจัดการศึกษาพื้นฐาน

ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตของเด็ก ซึ่งการศึกษาในระดับนี้มีหลักการสำคัญ คือให้การอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา เพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ให้เจริญเติบโตถึงขีดสุดของศักยภาพตามวัยและเตรียมความพร้อมของเด็ก จากทฤษฎี องค์ความรู้ เรื่องพัฒนาการเด็กและการพัฒนาของสมอง รวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย สรุปได้ ว่าช่วงเวลาที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการพัฒนาสมองคือ ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต เด็กที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาอย่างถูกต้องในช่วงเวลานี้เมื่อพ้นวัยนี้แล้วโอกาสทองเช่นนี้จะไม่หวนกลับมาอีกด้วยเหตุนี้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้เลี้ยงดูเด็กต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กในช่วงวัย 0-5 ปี ต้องสามารถเลี้ยงดู จัดประสบการณ์พัฒนาเด็กให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ ปัจจุบันหลายหน่วยงานที่จัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัย แต่ก็ยังไม่สามารถจัดบริการได้ครอบคลุมทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ ซึ่งสถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้ง การปฐมวัยศึกษาในโรงเรียนยังต้องปรับปรุงคุณภาพทั้งในด้านการบริหารจัดการ วิธีการเลี้ยงดู ผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ ขาดการกำกับดูแลคุณภาพมาตรฐานและไม่มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชา สภาวะการณ์ในเรื่องเด็กปฐมวัยและครอบครัวในปัจจุบันอยู่ในภาวะวิกฤต จึงจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเร่งด่วน เริ่มตั้งแต่การให้การศึกษา สำหรับคู่สมรสใหม่ ผู้เตรียมตัวเป็นพ่อแม่ ตั้งครรภ์ เพื่อพัฒนาการเป็นพ่อแม่ที่ดี มีคุณภาพ อันจะเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาเด็กในระยะยาวต่อไป นอกจากนี้ต้องมีการกำหนดคุณภาพมาตรฐานของสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (อายุ 3-5 ปี) เพื่อให้บริการที่มีคุณภาพ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย มีหลายหน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบ โรงเรียนเอกชนเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาดังแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา ให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ แต่สภาพการจัดการศึกษา ปัจจุบันนี้ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย โรงเรียนหลายแห่งมีรายได้ไม่เพียงพอ เก็บค่าเล่าเรียนได้ไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังแข่งขันกับโรงเรียนของรัฐ และจุดค้อยของโรงเรียนเอกชนมีค่าใช้จ่ายในการเรียนค่อนข้างสูง กว่าหน่วยงานอื่น ๆ อยู่มาก แต่ผู้ปกครองก็ยังนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนที่โรงเรียนเอกชนกันมากจะเห็นได้จากจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นในปีการศึกษา 2547 มีจำนวน 2,479 คน เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนเอกชน จึงต้องพัฒนาตัวเอง ไปสู่มาตรฐานที่พึงประสงค์และปัจจัยสำคัญอันเป็นเหตุให้ผู้ปกครองนำบุตรหลานมาเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน รวมทั้งการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ และชักจูงความ สนใจให้ผู้ปกครองนำบุตรหลานมาเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนจังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ซึ่งรับผิดชอบในการบริหารจัดการโดยตรง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาและพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา ในโรงเรียนเอกชนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ระหว่างผู้ที่มีระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ผู้ปกครองนักเรียนมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกันมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับ
ปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน มี 4 ด้าน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 2)

1. ด้านวิชาการ
2. ด้านงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 2,409 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน
เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 351 คน
ซึ่งได้สุ่มแบบแบ่งชั้นและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน
(บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 40)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรีขึ้นไป

2.1.2 อาชีพของผู้ปกครอง จำแนกเป็น

- 1) รับราชการ
- 2) ธุรกิจส่วนตัว
- 3) เกษตรกรรม

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษา
ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านวิชาการ
2. ด้านงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานศึกษาซึ่งดำเนินการโดยเอกชนประเภทสามัญศึกษาที่เปิดสอนระดับปฐมวัยตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2. การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 5 ปี ในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กทุกด้านตามวัยและศักยภาพของเด็กแต่ละคน

3. ความคาดหวังของผู้ปกครอง หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองนักเรียนต้องการให้มีและจัดขึ้นในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน มี 4 ด้าน คือ

3.1 ด้านวิชาการ หมายถึง หลักสูตรและการสอน การนิเทศและพัฒนาคุณภาพการสอน กิจกรรมและกิจกรรมนักเรียน ห้องสมุดสื่อและเทคโนโลยี การวัดผลประเมินผล รวมทั้งวิชาการกับชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มงานดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

3.2 ด้านงบประมาณ หมายถึง นโยบายหรือแผนการจัดหารายได้และกองทุนโรงเรียนผลประโยชน์ที่ได้รับรวมทั้งค่าธรรมเนียมการเรียน หรือค่าธรรมเนียมอื่นที่ผู้ปกครองต้องจ่ายให้แก่ทางโรงเรียน

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การสรรหา การจัดสรรอัตรากำลัง การมอบหมายงานและการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป หมายถึง การให้บริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนพึงจัดให้แก่ นักเรียน เช่น งานกิจกรรมต่าง ๆ อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย บริการรถรับ-ส่งนักเรียน ประชาสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน อาหารโภชนาการ และอนามัยโรงเรียน

4. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูให้การอุปการะและอบรมสั่งสอนเด็กอย่างใกล้ชิดอาจจะเป็นบิดา มารดา ญาติหรือบุคคลที่บิดามารดาไว้วางใจฝากบุตรธิดาและมีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

5. วุฒิกการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง จำแนกเป็น 2 ระดับคือ ต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป

6. อาชีพ หมายถึง การดำรงชีพของผู้ปกครอง จำแนกเป็น

6.1 รับราชการ หมายถึง ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับราชการ ลูกจ้างประจำของรัฐ พนักงานและลูกจ้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานของรัฐหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

6.2 ธุรกิจส่วนตัว หมายถึง ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้าง รับเหมาและอื่น ๆ

6.3 อาชีพเกษตรกรรม หมายถึง ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน เจ้าของและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ของโรงเรียน เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย